

Le Grand Départ en Symphonica in Sporto

De kracht van de combinatie sport en cultuur

DOOR NOC*NSF

Sport en cultuur hebben veel raakvlakken. Mensen beleven er plezier aan en het draagt bij aan de identiteit en persoonlijke ontwikkeling van de beoefenaar. Het zelfvertrouwen kan zich ontwikkelen en het draagt bij aan een positief zelfbeeld. Verenigingen kampen met dezelfde uitdagingen op het gebied van ledenaanwas, vrijwilligers en accommodaties. Daarnaast zien we steeds meer de maatschappelijke waarde van sport en cultuur in onze samenleving. Zowel sport als cultuur kan worden benut om maatschappelijke vraagstukken te lijf te gaan, zoals het verbeteren van de leefbaarheid en vitaliteit van stadswijken en dorpen. Niet verwonderlijk dat steeds vaker de cross-over wordt gezocht tussen beide sectoren. Twee voorbeelden laten zien hoe krachtig het kan uitwerken als sport en cultuur de handen ineen slaan.

Le Grand Départ

Wie deze dagen door het centrum van Utrecht wandelt, moet niet raar opkijken als de beiaard van de Domtoren de klanken van een Franse zomerhit laat horen. In de honderd dagen voor de start van de Ronde van Frankrijk, 4 juli in de Domstad, houdt beiaardier Malgosia Fiebig een *Tour de Carillion*, waarbij zij Franse chansons en liedjes over fietsen ten gehore brengt.

De start van 's werelds grootste wielersport is veel meer dan alleen een wedstrijd. Utrecht grijpt het evenement aan om groots uit te pakken. En niet alleen in de twee dagen als het wielercircus de hoofdstad van Nederlands meest centraal gelegen provincie aandoet. In de aanloop naar le Grand Départ worden talloze culturele activiteiten georganiseerd, waarbij de koppeling wordt gelegd met de wielersport.

Nog enkele voorbeelden: het Utrechts Stadsdichtersgilde brengt in de aanloop naar le Grand Départ twaalf keer een poëtisch zadelhoesje uit met daarop een kort gedicht, geïnspireerd op de fiets en de Tour. Het Orchestre Bicyclette probeert een honderd man groot,

“We willen dat zoveel mogelijk mensen in Utrecht betrokken worden bij en genieten van de Tourstart”

fietsend orkest te vormen met een grote diversiteit aan instrumenten en fietsen. Het Dick Bruna huis komt met de tentoonstelling Sport is spel – Dick Bruna. En in het Aboriginal Art Museum kun je een speciale *Tour Down Under* volgen. “Vanwege de komst van le Grand Départ is het in 2015 in Utrecht het jaar van de fiets”, vertelt Martijn van Hulsteijn, projectdirecteur Tour de France Utrecht 2015. “Speciaal hiervoor is een uitgebreid ‘Utrecht 2015’ programma samengesteld met allerlei activiteiten en evenementen op het gebied van sport, kennis, cultuur en economie, waarin de fiets in de ruimste zin van het woord centraal staat. In totaal maken er zo’n 150 activiteiten deel uit van dit programma.”

Domrenner

Voor de invulling van het programma heeft het projectteam Utrecht2015 de inwoners van de Domstad en allerlei organisaties en verenigingen opgeroepen om hun ideeën in te sturen. Uit al deze inzendingen is uiteindelijk een selectie gemaakt van activiteiten die zijn opgenomen in het programma. Het overgrote deel van de activiteiten wordt georganiseerd door de initiatiefnemers uit de stad. “Het is lastig kiezen uit zo’n groot en divers aanbod, maar wat ik een origineel idee vind is de klimtijdrit die plaatsvindt op 6 juni in de parkeergarage van de Uithof”, vertelt Van Hulsteijn. “Dit is een idee dat is ingezonden door de Utrechtse Studenten Wielervereniging de Domrenner. Iedereen kan hieraan meedoen, met je racefiets of gewoon met je oude stadfiets. Utrecht is stad van kennis en cultuur: dit evenement laat mooi zien dat ook de Utrechtse studenten zich actief betrekken.”

Le Grand Départ moet echt een evenement zijn van, voor en door Utrechters. Van Hulsteijn: “Een belangrijke doelstelling voor ons is dat we het niet alleen een feest willen maken van de dagen van le Grand Départ zelf, maar dat er ook in aanloop naar de start een hoop te doen is in Utrecht. We willen dat zoveel mogelijk mensen in Utrecht betrokken worden bij en genieten van de Tourstart. We proberen met de activiteiten zoveel mogelijk inwoners van de stad te betrekken. Er zijn een hele hoop activiteiten die zich specifiek richten op de wijken in Utrecht. Zo zijn er de Bike Repair Cafés in de wijken waar mensen gratis hun fietsen kunnen laten testen en repareren en worden er allerlei fiets-gerelateerde evenementen georganiseerd. Het zorgt voor een stukje betrokkenheid en verbondenheid.”

Wereldwijde media-aandacht

Door le Grand Départ zijn er unieke samenwerkingen ontstaan tussen de gemeente Utrecht, het Utrechtse bedrijfsleven, sportverenigingen, culturele instellingen en de verschillende onderwijsinstellingen in de stad. Partijen die normaal niet snel zo intensief met elkaar om de tafel zouden zitten, doen dat nu wel. Van Hulsteijn: "We hopen dat deze samenwerking ook op de lange termijn blijft bestaan. Door de grote wereldwijde media-aandacht hopen we ook dat le Grand Départ een impuls geeft aan het imago en de bekendheid van de stad Utrecht en aan de toename van het toerisme."

Vanuit de sport wordt in Utrecht al veel langer de verbinding naar maatschappelijke projecten gelegd. Van Hulsteijn: "Sport is niet voor niets onderdeel van het team Sport en Samenleving binnen de gemeente Utrecht. Onder meer via de Harten voor sport in Utrecht worden deze verbindingen (sport, participatie, maatschappelijke impact) geïnstitutionaliseerd."

Symphonica in Sporto

Ook in het Brabantse Vierlingsbeek ervaart men dat sport en cultuur elkaar kunnen versterken en dat de combinatie ervan een maatschappelijke meerwaarde kan opleveren. Het dorp staat in 2014 en 2015 in het teken van Symphonica in Sporto, een serie van twaalf activiteiten die een brug slaan tussen sport en cultuur, met als doel om zoveel mogelijk inwoners het hele jaar door in beweging te krijgen.

Symphonica in Sporto is voortgekomen uit de Brabantse Dorpen Derby, een initiatief van de provincie Noord-Brabant om de leefbaarheid in de dorpen en kernen te vergroten en de inwoners te betrekken bij hun leefomgeving. Met het concept Symphonica in Sporto werd Vierlingsbeek de winnaar van de editie 2014. "Wij hebben gewonnen vanwege de mix tussen sport en cultuur", vertelt combinatiefunctionaris Rik Geurts, samen met zijn collega Niek Aarts de kartrekker van Symphonica in Sporto.

"Vierlingsbeek kent een rijk verenigingsleven", vervolgt Geurts. "Met Groeningen erbij hebben we 24 verenigingen op ongeveer 3.000 inwoners. We zijn begonnen met een speeddate, waarbij vertegenwoordigers van de verschillende verenigingen met elkaar konden kennismaken. Zo konden ze ook kijken welke verenigingen bij elkaar pasten. Uiteindelijk werden de matches gemaakt. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot een voetbal-schiet-toernooi, dat

"Het is echt een project dat we samen hebben gedaan, met het hele dorp"

werd georganiseerd door voetbalvereniging Volharding en het St. Antonius & St. Nicolaasgilde, waarbij de deelnemers konden voetballen maar ook schieten met een kruisboog. Zo geven de verenigingen zelf invulling aan de activiteit."

Bewegingsmeter

Symphonica in Sporto heeft in het oosten van Brabant tot meer bijzondere combinaties geleid. Zo zocht Zanggroep Evergreen Vierlingsbeek de samenwerking met de Damesgymclub Vierlingsbeek en de Dorpsraad Groeningen, om de bezoekers van hun jaarlijkse uitvoering Muziek op de Maas te laten bewegen. Rijvereniging Valentinus bedacht samen met Stichting Doejemee en woonzorgboerderij de Hultenhoek een challenge waarbij mensen het tijdens diverse sportieve activiteiten konden opnemen tegen een paard.

Per activiteit wordt bijgehouden hoeveel mensen er in beweging zijn gekomen. Voor de kerk in Vierlingsbeek staat een bewegingsmeter, die het totaal aantal mensen aangeeft dat in het kader van Symphonica in Sporto actief is geweest. Verder zijn er ook twee sessies voor de verenigingen geweest. De eerste ging over de toegankelijkheid van de vereniging. Vragen als hoe ziet het eruit, is het toegankelijk voor mensen met een beperking, hoe gedraag je je binnen de vereniging etc. kwamen daar aan de orde. De tweede sessie ging over het werven van vrijwilligers. Geurts: "Iemand vertelde mij dat hij zowel voorzitter, secretaris als scheidsrechter was van een vereniging. Hij is er wekelijks wel 15 tot 20 uur mee kwijt. Dat soort dingen kom je tegen. Dus je begrijpt dat de verenigingen erg blij waren om te horen hoe ze meer vrijwilligers kunnen vinden."

Symphonica in Sporto eindigt begin juli met een Grande Finale, waarbij alle deelnemers, maar ook de overige dorpsbewoners samen in beweging komen. Een deskundige jury bepaalt wie Symphonica in Sporto wint. Geurts: "We hebben er een wedstrijd van gemaakt, om te zorgen dat er tijdens de activiteiten zoveel mogelijk mensen in beweging komen. Een jury bekijkt de originaliteit en of het bijdraagt aan de samenwerking tussen de verenigingen. Ten slotte zal worden besloten welke combinatie uiteindelijk de winnaar wordt."

Eilandjes

Echt een officieel vervolg krijgt het project daarna niet. Maar Geurts hoopt wel dat het verenigingen dichterbij elkaar heeft gebracht en dat er daarom in de toekomst vaker gezamenlijk zal worden opgetrokken. "Je zag voorheen wel dat de verenigingen allemaal kleine eilandjes waren: korfbal, muziek, voetbal. Door Symphonica in Sporto zijn ze dichterbij elkaar gekomen. In een dorp moet je het toch van elkaar hebben. Wanneer je materiaal nodig hebt, of een spreker of een muziekvereniging op je evenement, dan zijn die lijntjes nu toch korter dan dat het voorheen was. Ze weten elkaar sneller te vinden en de mensen hebben meer het wij-gevoel gekregen. Het is echt een project dat we samen hebben gedaan, met het hele dorp."

Meer informatie over alle activiteiten rond Le Grand Départ: www.utrecht2015.com
Meer informatie over Symphonica in Sporto: www.vierlingsbeek-groeningen.nl/symphonica-in-sporto